

sed inestum coiscat in materia cum passo cui cōtra-
riatur et materia mouentis est in potentia ad formā
patientis et sic mouens rōne materie est mobile sed
rōne forme mouet omē moueri in plus est q̄ agere
quia intelligentia mouet celum et tamen non agit ip-
sum quia non trahit ipsum ad naturam sui. Si dicat
motus est actus mouentis distinguendus ē vel sub-
iectiue et sic negatur loquendo de mouente inestum
mouens quia vt sic est in actu et non in potentia.

Et notandum scdm. s. t. q̄ scdm pictagoricos q̄ mo-
tus non habet determinatā naturam ideo ponebat
in genere priuatiuorum. Itā cum pithagoras pōe-
ret duas ordinationes rerū et in vtraq̄ decem prin-
cipia illa que erant principia in ordinatione scda of-
cebat indeterminata q̄ erant priuatiua in prima er-
go ordinatione ponebant finitum imparvū dextrū
masculū quiescens rectum lumen bonum triagūlū
equilaterum. In secunda infinitum par multitudinē
sinistrum feminā motū obliquū tenebram malū alte-
ra parte longius. Sed videtur q̄ in primo ordine
etiam ponant aliquas priuationes.

Ad quartū sic producatū videtur q̄
sit dabile infinitum naturalit̄ q̄ fru-
stra est potētia que nō pōt reduci ad
actū s̄ quocunq̄ corpore dato cōi-
git dare maius quia per diuisionem
corp⁹ potest in infinitū diuidi: et ps
diuisa poterit alteri addi ergo in infinitum poterit
corpus augeri ponatur ergo in esse et hētur intentus
Sed contra est philosophus.

Respondeo dicendum secundum aristotelem ad
philosophum pertinet determinare de infinito quia
scia de natura est circa magnitudines cui primo cō-
uenit infinitum in potentia quia conuenit motui per
magnitudinem super quā sit motus et tempori per
motum. Est etiam circa motum et tempus sed quod
libet istorum necesse est finitum vel infinitum esse li-
cet aliqua sint que non sunt finita nec infinita secun-
dum quantitatem vt punctum. scdo probat a signo
quia omnes philosophi fecerunt mentionē de infinit-
to. vnde plato et pithagoras posuerunt infinitum ef-
se subām per se existentem et ponebant numeros et
quantitates esse principia rerum cum ego infinitus
sit in quantitate ideo habebant ponere infinitū esse
sicut substantiam per se existentem dicit autem quia
pithagoras posuit infinitum solum in sensibilibus
non que sunt infra celum quia illa sunt finita sed ex-
tra celum non sic autem plato ponens infinitum
tam in sensibilibus quam in ideis separatis que ta-
men non sunt extra celum quia nusquā sunt. Secun-
do differunt quia pythagoras posuit numerum pa-
rem esse radicem infinitatis q̄ addita vnitates fit im-
par et numerus par diuisibilis est. Item probabat
hoc a signo quia per numerum parē plus variantur
numeri q̄ per numerum imparem q̄ si vnitates adda-
tur ternario fit quaternari⁹ qui est quadratum bina-
ri⁹ et si quadrato addatur sequēs numerus impar fit
nouenarius qui est quadratum ternari⁹ q̄ fit multi-
plicando ternarium per seipsū quia ter tria sunt no-
uem nō sic autem est de numero pari q̄ si binario ad-
datur vnitates fit ternarius qui est figure trilatere si
autem addatur secundus par. s. quaternarius con-
surgit septenarius qui est alternari⁹ figure. s. exago-
ne et sic p̄ q̄ gnomō. i. additio in nūero pari variat

speciē figure est autem gnomon secundum S. T. le.
5. quadratum supra diametrum consistens cum duobus
supplementis.

Notandū preterea q̄ oēs nāles phi discordant
a predictis q̄ dicūt infinitum nō esse p se subsistens
Anaxagoras posuit infinita principia eē infinitas p-
tes similes vt dictū est. i. phi. Phūs dicit q̄ omēs
antiqui attribuerūt infinito quatuor conditiōes. 1. q̄ ē
primū et non principiātū q̄ alias hēret principū et
nō esset infinitū et ponitur scda p̄ditō q̄ ē igenitum
et incorruptibile. Tertia q̄ oia cōtinet et gubernat et
ex hoc seq̄. Quarta scz q̄ ē qdā diuinum circa pri-
mā cōdōnem equocā de principio originis et de p̄nci-
pio quantitatis vt dicitur primo phisicorum.

Notandū preterea secundum S. T. le. 6. et phm
q̄ infinitū primo diuiditur diuisione cōmuni omnib⁹
priuatē dictis sicut inuisibile. i. dī q̄ nō est aptū na-
tū videri vt vox. Secūdo q̄ male vī vt q̄ vī a lon-
ge. 3. q̄ nullō videtur vt q̄ est oīno i tenebris sic infini-
tū primo dicitur q̄ nō ē natū transiri q̄ nō ē de gñe
transibilem vt punctus Sed nonne sor. transeun-
do totum continuum etiam pertransit puncta. Alio
modo dicitur infinitum cuius transitus non potest
perficī a nobis vt pfunditas maris que de se tamē
transiri pōt. Itē dī infinitum q̄ nō transigit nisi cū
difficultate vt iter vsq̄ ad iudeam. Quarto q̄ has-
bet transitum in consumabilem propter eius exten-
sionem interminatam vt si esset linea cuius non eēnt
extrema propter nimiam eius longitudinem et sic p-
prie dicitur infinitū de quo hic loquimur. Secunda
diuisio infiniti est quia infinitum vno modo dicitur
per appositionem vt in numeris. Aut scdm diuisio-
nem sicut in magnitudine. Aut vtroq̄ modo sicut in
tempore. **C**onclusio responsiva nullum est actu
infinitum separatum a sensibilibus vt subā quēd cō-
tra platonem. Probatur tripliciter primo q̄ tale in-
finitum non est indiuisibile ergo habet quantitatem
et sic est aliquomō sensibile. Item infinitum est passio
magnitudinis et numeri sed ista non separantur a se
sibilibus ergo nec infinitum. Tercio illud infinitum
quod ponit plato est subā homogenea cum sit p̄nci-
piū et ideo simplex. ergo quelibet pars eius erit in-
finita sicut quelibet pars aeris est aer et ita quelibet
pars occupabit totum locum sed hic proteru⁹ dice-
ret q̄ non omne dicibile de toto homogeneo dicitur
de parte quia non quelibet pars motus discreti est
motus discretus nec quelibet pars diei est dies.

Secunda conclusio. Nullum est corpus actu in-
finitum probatur quia de ratione corporis est quod
sit terminatum superficiebus superficies autem ter-
minatur lineis et per idem probatur quod non da-
tur infinitum secundum multitudinem quia omne
numerabile contingit numerari et per consequens
nūerando transiri ergo omnis multitudo est finita.
S. T. le. 7. dicit has rationes vocari logicas. non
quia ex terminis logicis procedant sed quia logico
modo idest ex communibus et probabilibus et nō de
monstratiue. Aduersarius enim non concederet
quod de ratione corporis est terminari superficie
nec concederet omnem multitudinem esse numerus
sed solum multitudinem mensuratam per vnum.

Unde multitudo est magis commune et ideo non
ponitur species quantitatis discrete sicut nume-
rus.

Deinde ratione naturali ostenditur quod
nō sit corpus in actu infinitum et pcedit ex suppone
h. iii.